

कर्पटिक, -न् a. Covered with ragged garments.

कर्पणः A kind of weapon; चापचक्रकणपर्णप्रासपट्टिश्च &c.; Dk. 35.

कर्परः 1 An iron sauce-pan, a frying-pan. -2 A pot or vessel in general (as of a potter). -3 A pot-sherd, piece of a broken jar; as in घटकर्परः; जीयेय यैन कविना यमकैः परेण तस्मै वेग्यमुदकं घटकर्परेण Ghat. 22. -4 The skull. -5 A kind of weapon. -6 A back-bone; न्यञ्चत्कर्परकर्म Mal. 5. 22. -रम् A pot, pot-sherd.

कर्परालः The Pilu tree.

कर्परी, कर्परिका A kind of collyrium.

कर्पसः, -सम्, -सी The cotton tree.

कर्पूरः, -रम् [Un. 4. 90.] Camphor. -Comp. -अश्मन् Crystal. -केलिः N. of a flamingo; H. -खण्डः 1 a field of camphor. -2 a piece of camphor. -तैलम् camphor liniment. -नालिका a kind of food. -मञ्जरी N. of a drama by Rājāśekhara. -मणिः 1 a kind of jewel. -2 a white mineral (used in medicine) -रसः Quick-silver. -स्तवः a reputed panegyric in तन्त्रशास्त्र.

कर्पूरकः Zedary.

कर्फः A mirror.

कर्ब् 1 P. (कर्बति) To go, move, approach.

कर्बु a. Variegated, spotted; कर्बुरूपाः (नीलः) Y. 3. 166.

कर्बु (-वृं) र a. 1 Variegated, or spotted; कर्चित्सद्धननिकुर्म्बकबुरः Si. 17. 56. -2 Of the colour of pigeons, whitish, grey; पवैर्भस्म कपोतकर्बुरम् Ku. 4. 27. -रः 1 The variegated colour. -2 Sin. -3 An evil spirit, demon. -4 The Dhattūra plant. -5 Rice growing amidst inundation. -रा N. of a plant (वर्वरी). -री An epithet of Durgā. -रम् 1 Gold. -2 Water. -3 The Dhattūra plant.

कर्बु (वृं) रित a. Variegated; अवदधकर्बुरितकेतुचामरैः U. 6. 4; Si. 5. 68.

कर्बू (वृं) र a. Variegated. -रः 1 A demon. -2 N. of a plant. -3 The variegated colour. -रा A leech. -रम् 1 Gold. -2 Yellow orpiment.

कर्मन् -m. Viśvakarman्; शकस्य नु सभा दिव्या भास्वरा कर्मनिर्मिता Mb. 2. 7. 1. -n. [कृ-मनिन् Un. 4. 144] 1 Action, work, deed. -2 Execution, performance; प्रीतोऽस्मि सोऽहं यद् भुक्त वनं तैः क्रतकर्मभिः Ram. 5. 63. 30. -3 Business, office, duty; संप्रति विषवैयानं कर्म M. 4. -4 A religious rite (it may be either नित्य, नैमित्तिक or काम्य). -5 A specific action, moral duty. -6 (a) Performance of religious rites as opposed to speculative religion or knowledge of Brahman (opp. ज्ञान); अपरो दद्वने स्वकर्मणां वश्वते R. 8. 20. (b) Labour, work. -7 Product, result. -8 A natural or active property (as support of the

earth). -9 Fate, the certain consequence of acts done in a former life; कर्मयतं फलं पुरां बुद्धिः कर्मनुसारिणी Bh. 2. 89, 94. -10 (In gram.) The object of an action; कर्तुरीप्सिततम् कर्म P. I. 4. 49. -11 (In Vaiś. Phil.) Motion considered as one of the seven categories of things; (thus defined:)—एकद्रव्यमगुणं संयोगविभागेष्वनपेक्षकारणं कर्म Vaiś. Sūtra. (It is five-fold:—उद्देश्यं ततोऽवद्येषणमाकुञ्चनं तथा। प्रसारणं च गमनं कर्मज्येतनि पञ्च च ॥ Bhāṣa P. 6.) -12 Organ of sense. प्रजापतिह कर्मणि सम्बन्धे Bri. Up. 1. 5. 21. -13 Organ of action; कर्मणि कर्मभिः कुर्वन् Bhāg. 11. 3. 6. -14 (In Astr.) The tenth lunar mansion. -15 Practice, training; सर्वेषां कर्मणा वीर्यं जवस्तेजश्च वर्धते Kau. A. 2. 2. -Comp. -अक्षम a. incapable of doing anything. -अङ्गम् part of any act; part of a sacrificial rite (as प्रयाज of the Darsa sacrifice). -अधिकारः the right of performing religious rites. -अनुरूप a. 1. according to action or any particular office. -2 according to actions done in a previous existence. -अनुष्ठानम् practising one's duties. -अनुसारः consequence of, or conformity to, acts. -अन्तः 1 the end of any business or task. -2 a work, business, execution of business. -3 a barn, a store of grain &c. Ms. 7. 62 (कर्मान्तः इसुधान्यादिसंग्रहस्थानम् Kull.) -4 cultivated ground. -5 a worker; कर्वित्वा सर्वे कर्मान्ताः Rām. 2. 100. 52. -अन्तरम् 1 difference or contrariety of action. -2 penance, expiation. -3 suspension of a religious action. -4 another work or action; कर्मान्तर-नियुक्तासु निर्ममन्य स्वयं दधि Bhāg. 10. 9. 1. -अन्तिक a. final. (-कः) a servant, workman, Rām. 1. 13. 7. -अपनुत्तिः f. removing, sending away of कर्म; जन्मकर्माप्नुत्तये Bhāg. 12. 2. 17. -अहं a. fit or suitable to an act or the rite. (-हः) a man. -आख्या f. Name received from the act performed; तस्मात् छिन्नगमनोऽश्वेऽपि छाग इति कर्माख्या भविष्यति । SB. on MS. 6. 8. 37. -आजीवः one who maintains himself by some profession (as that of an artisan &c.) -आत्मन् a. endowed with the principles of action, active; कर्मात्मानं च देवानां सोऽस्तजप्राणिनां प्रभुः Ms. 1. 22. (-m.) the soul. -आयतनम् see कर्मेन्द्रियम्; शब्दः स्पर्शो रसो गन्धो रुपं चेत्यर्थजातयः । गत्युत्युत्सर्गशिल्पानि कर्मयतनसिद्धयः Bhāg. 11. 22. 16. -आशयः receptacle or accumulation of (good and evil) acts; निर्वृत्य कर्मोशयमाशु याति परां गतिम् Bhāg. 10. 46. 32. -इन्द्रियम् an organ of action, as distinguished from ज्ञानेन्द्रियः (they are :-वाक्पाणिपादपायूपस्थानिः Ms. 2. 99; see under इन्द्रिय also) कर्मेन्द्रियाणि संयम्य Bg. 3. 6, 7. -उदारम् any valiant or noble act, magnanimity, prowess. -उद्युक्त a. busy, engaged, active, zealous. -करः 1 a hired labourer (a servant who is not a slave); आ तस्य गोः प्रतिदानात् कर्मकरी आगवीनः कर्मकरः Mbh. on P. V. 2. 14. कर्मकराः स्थपत्यादयः Pt. 1; Si. 14. 16. -2 Yama. -कर्तृ m. (in gram.) an agent who is at the same time the object of the action; e. g. पच्यते ओदनः, it is thus defined:- कियमाणं तु यत्कर्म स्वयमेव प्रसिद्धयति । मुकरैः स्वैर्युणैः कर्तुः कर्मकर्तैति तद्विदुः ॥ न चान्तरेण कर्मकरारं सकर्मका अकर्मका भवन्ति Mbh. on P. I. 3. 27 -काण्डः,